

GARSŲ ĮTVIRTINIMO PRATYBOS TĘSIAMOS...

2020 04 16

„Kalbos aiškumas – pagrindinis kalbos privalumas, nes neaiškiai ištartas žodis savo tikslo nepasiekia“.
(Aristotelis)

Siekiant taisyklingos vaikų kalbėsenos bei rašybos, jiems paskirtas užduotis reikėtų atlikti būtinai. Pratybas pageidaujama kartoti kaip įmanoma dažniau, kol vaikai mokomuosius garsus įtvirtins užtikrintai.

Tik įsitikinę, kad garsą S taisyklingai tariate atvirose skiemenyse, toliau įtvirtinkite sa, so, su, sū, sai, sau, suo tarimą žodžių pradžioje, gale, viduryje. Neskubėdami tarkite žodžius:

salė, sako, samana, sąlyga, saga, sakai, sakalai, salota, sanatorija, sava, savaitė, savijauta;

kasa, klausa, liesa, mėsa, trasa, ąsa, tiesa, terasa, vėsa, lesa, kasa, pasaka, vasara, apysaka;

sodai, sopa, sora, sotina, soda, sodina, soja, geso, kaso, klauso, tąso, taiso, rasoja;

supa, suka, suma, sula, sunka, sueiga, sutartinė, sukinėja, tamsuma, visuma;

sūdo, sūriai, įsūnija, pasūdo, sūpynės, jūsų, mūsų, galvosūkiai, posūkiai;

saitas, saikas, ūsai, priesaika, apkasai, sauja, saugo, saulė, sausuma, saugo, pasai, suodina, suokia, suolai, suomia, drąsuoliai, gipsuoja, pasuoja, pasuolė.

Užduotis. Sudarykite naujų žodžių, priekyje pridėję „su“ (pvz., **suėjo, surado**). Naujus žodžius parašykite. Juos parašę, pasitikrinkite rašybos klaidas, perskaitykite žodžius garsiai:

	-émė				-malė
	-manė				-skuto
SU	-dėjo	><	SU	-skaudo	
	-gavo				-spaudė
	-valgė				-statė
	-laukė				-staugė

Tik įsitikinę, kad garsą Z taisyklingai tariate skiemenyse, toliau įtvirtinkite za, zo, zu, zū, az, uz, ez, éz, zai, zau, zuo, zui, auz tarimą žodžių pradžioje, gale, viduryje. Neskubėdami tarkite žodžius:

viza, mūza, proza, poza, fazanai, kazachai, egzaminai, medūza, murza, keverza;

zondai, kazokai, horizontai, vazonai, zona, keverzoja, zoologija;

zuja, zulina, lozungai, rezultatai;

glazūra;

plazda, brazda, mazgoja, lazda, atomazga;

kazlėkas, bruzda, rezga, vėzdai, gremėzdai;

vaizdai, akivaizda, vaizduotė, mozaika, arbūzai, karnizai, vaikėzai, dinozaurai, zaunija, pozuoja, zuikiai, blauzda.

Užduotis. Sujunkite skiemenis, *prieš* ar *po* brūkšnelio, bei *tarp* brūkšnelių pridėję paryškintus skiemenis su garsu **Z**. Naujus žodžius parašykite. Juos parašę, pasitikrinkite rašybos klaidas, perskaitykite žodžius garsiai, aiškiai:

-gai		vi-		po-	
maz	-goja	<<	mū- za	>>	organi- zuoja
	-gotė		po-		mechani-
			ka- -kai		
			va- zo -nai		
			kever- -ja		

Tik įsitikinę, kad garsą Š taisyklingai tariate atviruose skiemenyse, toliau įtvirtinkite ša, šo, šu, šū, šai, šau, šuo, šui tarimą žodžių pradžioje, gale, viduryje. Neskubėdami tarkite žodžius:

šąla, šaka, šalikai, šamai, šapalai, kemša, kiša, laša, muša, ašaka, ašara, papuošalai, pašarai, rašalinė;

šoka, šokiai, šonai, šokinėja, šoviniai, pašonė, plyšoja, kamšo, taršo, telkšo, prašo, rašo, maišo, plėšo;

šukė, šutina, viršukalnė, kišu, nešu, rišu, pešu, šukuuju, šuliniai, riešutai;

šūkauja, šūviai, viršūnė;

pašai, maišai, riešai, plaušai, kaušai, įrašai, kaliošai, maršai, šaudo, šauna, šaukia, kamšau, rašau, šaudyklą, šautuvai, šuo, šuoliai, šuorai, tušuoja, finišuoja, priešui, lašui, riešui.

Užduotis. Padarykite mažybinės formos. Naujus žodžius parašykite. Juos parašę, pasitikrinkite rašybos klaidas, perskaitykite žodžius garsiai, aiškiai:

šalikai – šalikėliai	lašai - ...
šakė - ...	riešutai - ...
šuoliai - ...	ašara - ...
šuliniai - ...	mašalai - ...

Tik įsitikinę, kad garsą Ž taisyklingai tariate atviruose skiemenyse, toliau įtvirtinkite ža, žo, žu, žū, žai, žau, žuo, žui tarimą žodžių pradžioje, gale, viduryje. Neskubėdami tarkite žodžius:

žabai, žada, žandai, atraiža, aviža, maža, žagarai, žadėjo, žalia, žaluma, žarija, pižama, nuograuža, pervažis;

žodis, daržovė, varžovai, žolynai, takažolė, braižo, daužo, dažo, grįžo, laižo, laužo, lūžo, raižo;

žuvo, liežuviai, vežu, pamažu, žuvytė, žuvauja, žuvienė, gražuma, mažuma;

žūva, žūklauja, žūklė, jžūli;

žaidžia, dažai, driežai, žaibai, žaibuoja, žaižaruoja, laužai, užaugau, braižau, dažau, grįžau, laužau, užuojauta, užuovėja, qžuolai, daržui, diržui.

Užduotis. Sudarykite žodžius, pridėję paryškintus skiemenis su garsu **Ž**. Naujus žodžius parašykite. Juos parašę, pasitikrinkite rašybos klaidas, perskaitykite žodžius garsiai, aiškiai:

da-		lai-
dau- žo	><	lau- žo
brai-		rai-

Tik įsitikinę, kad garsą L taisyklingai tariate atvirose skiemenyse, toliau įtvirtinkite la, lo, lu, lū, lai, lau, lui, luo tarimą žodžių pradžioje, gale, viduryje. Neskubėdami tarkite žodžius:

labas, laka, lapė, lašas, bala, kaladė, sala, sula, skola, tyla, uola, vila, lapuotis, lašiniai, želatina, žemėlapis;

lobis, lokė, lopus, lova, loja, gyslotis, melodija, pilotas, lokys, loto, kilo, svilo, kolona, salota, valo;

lupena, lukštas, lubos, tyluma, šiluma, toluma;

lūkestis, lūšis, lūpa, galūnė, lūžinėja;

laimė, laikas, laivas, vabalai, siūlai, užuolaida, laužas, laukia, nuolauža, luitas, luotas, luoba, myluoja.

Užduotis. Sudarykite žodžius pridėję paryškintus skiemenis su garsu **L**. Naujus žodžius parašykite. Juos parašę, pasitikrinkite rašybos klaidas, perskaitykite žodžius garsiai, aiškiai:

ka-		-pas
ma-		-bas
la	><	la
sa-		-ša
ba-		-ka

Tik pakartoję garso R tarimo užduotis junginiuose su garsais T ir D (žiūr. ankstesnę medžiagą), bandykite įtvirtinti garsą R atvirose SKIEMENYSE: rrr... r - a, r - o, r - u, r - ū

ra ro ru rū, ro ru ra rū, ro ra ru rū, ara oro uru ūrū, rai rau ruo rui,

ro – ruo, ru – rū, ru – rui, rai – rau. Ra, ro, ru, rū, rai, rau, ruo, rui.

Užduotis. Kokius žinote gyvūnų pavadinimus, kuriuose yra garsas **R**? Kuriame skiemenyje yra šis garsas? (pvz., gyvūnas ruonis, ruo-nis. Garsas **r** yra pirmame skiemenyje **ruo**-).

P.s. Rašymo užduotėlės yra skirtos mokiniams siekiant palavinti rašybos įgūdžius, susikaupimą, dėmesį.